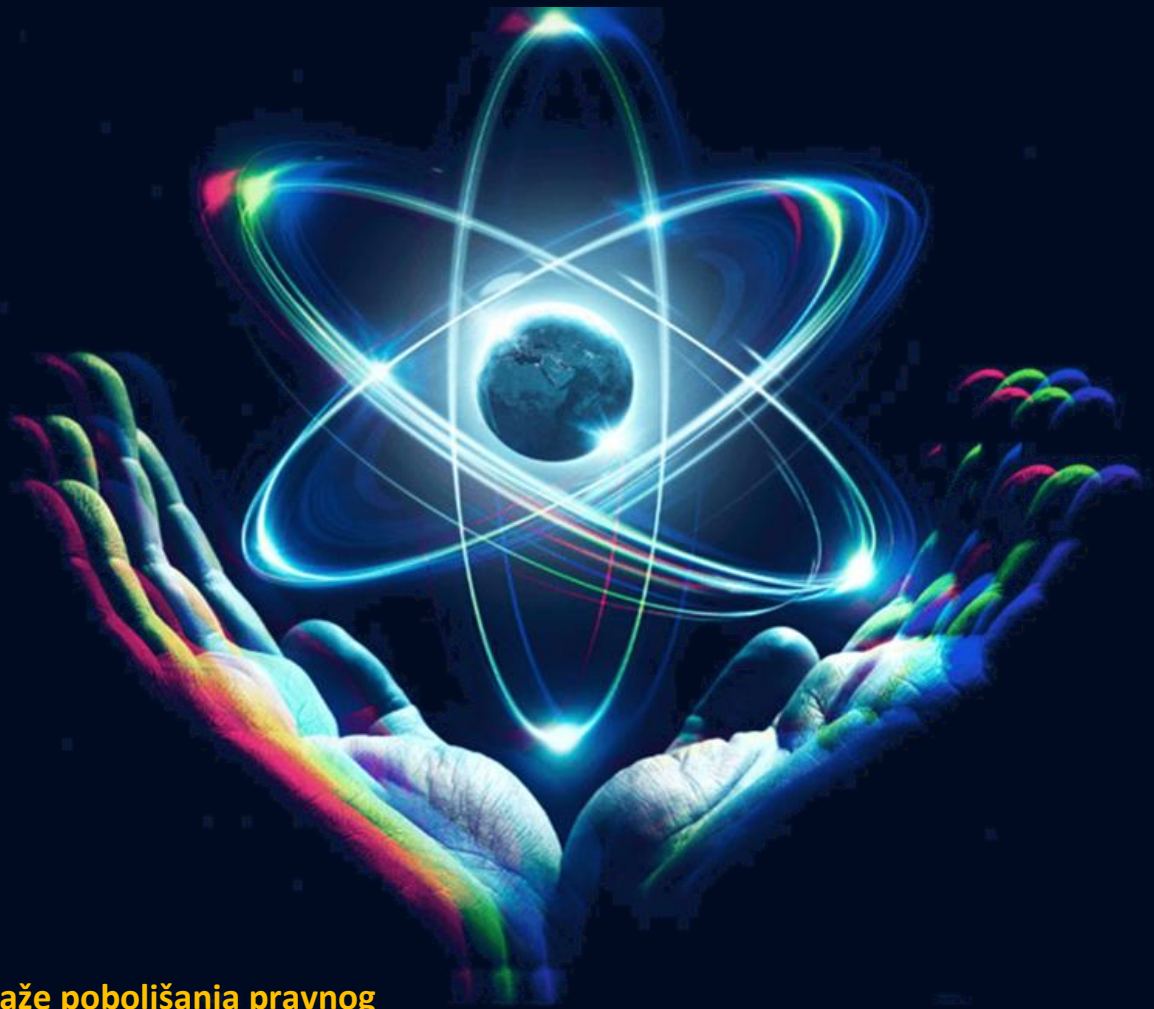

Povratak nuklearne energije

Ova promena dolazi usred savršene oluje geopolitičkih previranja, klimatskih ciljeva i rastućih cena energije i menja energetske budućnost Evrope u realnom vremenu

ACER predlaže poboljšanja pravnog okvira za evropske mreže

ACER: Operatori elektroenergetskih sistema značajno potcenjuju koristi od preoblikovanja evropskih zona licitiranja

EU, IEA i IRENA pozivaju na „ravnopravnu energetske tranziciju“

Planovi država za povećanje vađenja fosilnih goriva "blokiraju ostvarivanje klimatskih ciljeva

SADRŽAJ

Zašto gotovo cela Evropa (osim jedne zemlje) ponovo prelazi na nuklearnu energiju?	OVDE
ACER predlaže poboljšanja pravnog okvira za evropske mreže	OVDE
ACER: Operatori elektroenergetskih sistema potcenjuju koristi od preoblikovanja zona licitiranja	OVDE
Nova pravila EU o naknadama za REMIT.....	OVDE
EU obećava da će ostvariti odloženi klimatski cilj za 2035. pre COP30	OVDE
EU, IEA i IRENA pozivaju na „ravnopravnu energetska tranziciju“	OVDE
Planovi država za povećanje vađenja fosilnih goriva "blokiraju ostvarivanje klimatskih ciljeva"	OVDE
Nemačka da računa na jedinstvenu cenu CO2 umesto na subvencije za industriju – eksperti instituti	OVDE
Novo rukovodstvo u ACER-u	OVDE
Scenariji cena EU ETS II	OVDE
Šef OMV-a kaže da obnovljivi izvori energije neće skoro istisnuti gas u EU	OVDE
Bugarska ograničava emisije TE na ugalj, ali ne navodi potpuni datum ukidanja	OVDE
Američkom tehnologijom do vađenja retkih zemnih elemenata iz lignita u rudniku Marica Istok.....	OVDE
Trampova administracija otvara tender za iskopavanje uglja	OVDE
Omnibus sporazum EU za povećanje podrške za investicije u čistu energiju	OVDE
Britanski Ofgem planira da uvede niže fiksne naknade do januara 2026.	OVDE

Italija, Belgija, Poljska, Švedska... Zašto gotovo cela Evropa (osim jedne zemlje) ponovo prelazi na nuklearnu energiju?

NJU DELHI - Nuklearna energija se odlučno vraća u Evropu. Nekada politički toksična i postepeno ukidana širom kontinenta, sada se vraća u središte nacionalnih energetske strategije. Ova promena dolazi usred savršene oluje geopolitičkih previranja, klimatskih ciljeva i rastućih cena energije - i menja energetske budućnost Evrope u realnom vremenu, komentariše indijski magazin **IDR**.

Prema Eurostatu, nuklearna energija trenutno čini skoro 25% proizvodnje električne energije u EU, a snabdeva je oko 100 reaktora u 12 država članica. Ali taj broj će rasti. Zemlje poput Belgije, Italije, Poljske, Švedske, pa čak i Danske, kreću se ka ponovnom uvođenju ili proširenju svojih nuklearnih kapaciteta, u nastojanju da smanje zavisnost od ruskog gasa, smanje emisije ugljenika i drže račune za struju pod kontrolom.

Belgija, nekada među najvatrenijim protivnicima nuklearne energije na kontinentu, ove godine ukinula je zakon o postepenom gašenju nuklearne energije iz 2003. godine. "Znamo da je to izvor energije s niskom emisijom ugljenika, ali je i obilan",

rekao je Matije Bihet, belgijski ministar energetike, tokom majske parlamentarne sednice. Njegove izjave odražavaju širu priču EU: nuklearna energija više nije samo ekološki rizik; to je strateška prednost.

Belgija predvodi, Italija preispituje, Poljska udvostručuje pritisak

Politički zaokret je ozbiljno započeo nakon ruske intervencije u Ukrajini 2022. godine, koja je dovela do naglog porasta cena gasa i otkrila ranjivost evropske zavisnosti od fosilnih goriva. Belgija je prvobitno odložila planirani izlazak iz nuklearne energije 2025. na 2035. godinu. Sada postavlja temelje za potpuno nove reaktore, uz podršku javnosti i politike.

Italija, koja je glasala za napuštanje nuklearne energije nakon katastrofe u Černobilu 1986. godine, također menja kurs. Vlada premijerke Đorđije Meloni potvrdila je početkom 2025. da će ponovo uvesti nuklearnu energiju do 2030. godine, čime će se okončati 38-godišnji moratorij.

Italijanski ministri tvrde da je ovaj potez ključan za postizanje ciljeva dekarbonizacije i smanjenje troškova električne energije u domaćinstvima.

U Poljskoj je strategija još agresivnija. Vlada se obavezala da će izgraditi tri nuklearne elektrane, od kojih će svaka imati tri reaktora, a očekuje se da će prvi blok biti pušten u rad 2033. godine. Cilj je smanjiti 63 procentnu zavisnost zemlje od uglja, u skladu s propisima EU o emisijama, i izbjeći energetska uska grla tokom zimskih vršnih opterećenja.

Prema izveštaju *Juronjuza*, poljski zvaničnici smatraju nuklearnu energiju jednim održivim mostom ka energetske nezavisnosti bez ugrožavanja ekonomskog rasta. Njihov potez je u skladu s podacima Međunarodne agencije za energiju koji pokazuju da nuklearna energija može značajno smanjiti ukupne troškove neto nultih puteva u ekonomijama koje se oslanjaju na ugalj.

Švedska, Danska i promenjiva politička klima

U maju 2025. godine, Švedska je usvojila novi zakon za finansiranje nove generacije nuklearnih reaktora, označavajući jasan zaokret. Dugo podeljena po pitanju nuklearne energije, Švedska joj sada daje prioritet uz obnovljive izvore energije kako bi osigurala stabilnost snabdevanja i kontrolu emisija. Novi zakon takođe otvara vrata malim modularnim reaktorima (SMR) - tehnologiji koja dobija na popularnosti zbog svog manjeg otiska i uočenih sigurnosnih prednosti.

U međuvremenu, Danska, koja je podržavala strogu zabranu nuklearne energije od ranih 1980-ih, signalizirala je da bi mogla ukinuti zabranu u narednih nekoliko godina. Vladini zvaničnici preispituju izvodljivost usvajanja nuklearnih tehnologija sledeće generacije, uključujući mikroreatore i SMR-ove.

Uprkos tome, nuklearna energija ostaje kontroverzna. Ekološke grupe i dalje izražavaju zabrinutost zbog upravljanja radioaktivnim otpadom, visokih početnih troškova i dugih rokova izgradnje koji su u oštroj suprotnosti s brzinom implementacije obnovljivih izvora energije. Emisije nuklearne energije tokom njenog životnog ciklusa možda jesu niske, ali izgradnja i dekomisioniranje postrojenja i dalje generiraju značajne stakleničke gasove, prema studiji Evropske agencije za životnu sredinu iz 2022. godine.

Nemačka ostaje po strani - za sada

Jedna velika zemlja EU ne prati ovaj trend: Nemačka. Nakon što je formalno zatvorio svoje poslednje tri nuklearne elektrane u aprilu 2023. godine, Berlin je održao svoju post-Fukušimsku posvećenost putu bez nuklearne energije. Pa ipak, čini se da se taj stav omekšava - barem retorički.

Kancelar Fridrih Merc, izabran početkom 2025. godine, tokom svoje kampanje izneo je ideju o ponovnom razmatranju nuklearne energije. Iako je od tada nazvao ponovno pokretanje "najverovatnije neizvodljivim", njegova vlada je nedavno signalizirala da više neće blokirati napore EU da u regulatornim okvirima kategorizira nuklearnu energiju ravnopravno s obnovljivim izvorima energije - što je značajan pomak u odnosu na prethodne administracije.

ACER predlaže poboljšanja pravnog okvira za evropske mreže

LJUBLJANA - Evropski energetska regulator ACER objavio je 19. septembra preporuke za reviziju trenutnog pravnog okvira za razvoj evropskih mreža, objavio je mondovisione.com.

Evropske elektroenergetske mreže potrebno je nadograditi, proširiti i optimizovati kako bi se povezalo više planiranih obnovljivih izvora energije i time ubrzala isplativa tranzicija na čistu energiju.

Evropska komisija procenila je da će investicione potrebe za elektroenergetske mreže iznositi 730 milijardi evra za distribuciju i 477 milijardi evra za prenos do 2040. godine.

Evropska komisija priprema predloge (Paket mreža) za poboljšanje i pojednostavljenje trenutnog pravnog okvira. To uključuje reviziju i pojednostavljenje Uredbe o transevropskim energetska mrežama iz 2022. (Uredba TEN-E), ključnog okvira za razvoj evropske energetske infrastrukture.

ACER je predstavio skup predloga za reviziju Uredbe TEN-E, fokusirajući se na ključna područja planiranja i procene mreže, uključujući:

- razvoj scenarija i potrebu za poboljšanom koordinacijom unutar i između ENTSO-E i ENTSG;
- identifikaciju infrastrukturnih potreba;

- proces odabira i praćenja projekata od zajedničkog interesa (PCI) i
- prekograničnu raspodelu troškova (CBCA).

Šta ACER preporučuje?

Preporuke ACER-a su grupisane u dve kategorije: mere usmerene na jačanje TEN-E procesa radi rešavanja postojećih izazova i one usmerene na pojednostavljenje procesa.

ACER predlaže praktične mere za pojednostavljenje procesa Desetogodišnjih planova razvoja mreže (TYNDP) i optimizaciju odabira i praćenja projekata od zajedničkog interesa (PCI). Predlozi takođe prepoznaju vrednost alternativnih rešenja, kao što su opcije bez žica, za povećanje kapaciteta električne mreže.

ACER preporučuje:

- **Jačanje regulatornog nadzora:** poboljšanje uloge ACER-a u nadzoru ključnih metodologija za razvoj scenarija i planiranje infrastrukture na evropskom nivou.
- **Poboljšanje identifikacije i prioritizacije infrastrukturnih potreba:** uspostavljanje efikasnih mehanizama gde je to moguće unutar trenutnog okvira kako bi se osiguralo da se kritični nedostaci u infrastrukturi identifikuju i rešavaju najprikladnijim rešenjima.
- **Pojednostaviti i usavršiti TEN-E procese:** koristiti lekcije naučene iz razvoja mreže, odabira projekata od zajedničkog interesa i praćenja projekata od zajedničkog interesa kako bi procedure bile efikasnije i transparentnije.

Dok neke od ACER-ovih preporuka zahtevaju izmene postojećeg pravnog okvira, druge bi se mogle postići boljom implementacijom postojećeg regulatornog okvira.

ACER: Operatori elektroenergetskih sistema značajno potcenjuju koristi od preoblikovanja evropskih zona licitiranja

LIUBLJANA - Evropski energetske regulator ACER objavio je 18. septembra Mišljenje u kojem procenjuje da li su evropski operatori prenosnih sistema (OPS) sledili pravni i regulatorni okvir EU prilikom sprovođenja studije pregleda zona licitiranja, objavljene 28. aprila 2025.

Trenutno je većina zona licitiranja u EU definisana nacionalnim granicama. Međutim, prema zakonodavstvu EU, zone licitiranja moraju biti formirane na način koji maksimizira ekonomsku efikasnost i mogućnosti trgovanja između zona, uz osiguranje sigurnosti snabdevanja. Da bi se to postiglo, bio je potreban pregled postojećih zona licitiranja kako bi se identifikovala strukturna zagušenja mreže i procenile potencijalne koristi alternativnih konfiguracija.

U procesu pregleda, uloga ACER-a bila je da postavi metodologiju i identifikuje alternativne konfiguracije zona licitiranja koje će OPS-ovi razmotriti u svom pregledu.

Izveštaj, koji procenjuje 14 konfiguracija zona licitiranja širom centralne i severne Evrope, namenjen je da pomogne državama članicama EU da odluče hoće li izmeniti ili zadržati trenutne zone licitiranja.

Ovo mišljenje ACER-a, upućeno Savetu EU, procenjuje da li je studija operatora prenosnih sistema pratila dogovorenu metodologiju pregleda zona nadmetanja i procenjuje uticaj bilo kakvih

odstupanja. Nije namenjeno kao preporuka za odluke država članica.

Koji su ključni nalazi?

ACER smatra da studija značajno potcenjuje koristi od preoblikovanja evropskih zona nadmetanja za električnu energiju. ACER identifikuje dva glavna nedostatka:

Nivo koordinacije centralnoevropskih OPS-ova u rešavanju zagušenja mreže je procenjen. Stoga, studija OPS-ova potcenjuje dobitke od efikasnosti alternativnih rekonfiguracija koje dele zonu nadmetanja Nemačka-Luksemburg i koje ih povezuju s rekonfiguracijom zone nadmetanja u Holandiji. ACER procenjuje koristi od tih konfiguracija na 450-540 miliona eura godišnje, što je 70% više od procene OPS-ova.

Procenjeni troškovi OPS-ova za rekonfiguraciju zona nadmetanja zasnovani su na ograničenom doprinosu zainteresovanih strana i ne odražavaju dovoljno prošla iskustva.

Mišljenje ACER-a također daje neke preporuke kako bi se osigurao efikasniji i efikasniji proces u budućnosti.

Koji su sledeći koraci?

Nakon objavljivanja izveštaja operatora prenosnih sistema države članice imaju šest meseci da odluče hoće li izmeniti trenutne zone nadmetanja. Ako pojedinačne države članice to žele, ali se ne postigne jednoglasan dogovor među relevantnim stranama, Evropska komisija (nakon konsultacija s ACER-om) imaće šest meseci da donese odluku.

Nova pravila EU o naknadama za REMIT

BRISEL - Evropska komisija **saopštila** je da je revidirala pravila o finansiranju Agencije Evropske unije za saradnju energetske regulatora (ACER), garantujući veću pravednost i transparentnost. Novi okvir primenjuje se od 15. septembra 2025. godine. Prema revidiranoj Uredbi o integritetu i transparentnosti veleprodajnog tržišta energije (REMIT), ACER ima pravo da naplaćuje naknade od subjekata koji podnose izveštaje o podacima REMIT-a kako bi pokrio deo svog poslovanja.

Nova odluka obezbeđuje ACER-u resurse potrebne za praćenje godišnjeg povećanja izveštavanja o podacima od 47% uočenog od 2021. godine.

Naknade se izračunavaju na način koji uravnotežuje fiksne godišnje doprinose s varijabilnim naknadama povezanim s nivoom aktivnosti na tržištu. Ovo osigurava da, kada subjekti koji podnose izveštaje dodatno prenesu troškove na svoje klijente.

EU obećava da će ostvariti odloženi klimatski cilj za 2035. pre COP30

BRISEL - Lideri Evropske unije dolaze sutra (1. oktobra) na globalni klimatski samit s nejasnim obećanjem da će uskoro isporučiti novi cilj smanjenja emisija nakon što su ministri EU 18. septembra postigli dogovor kojim će spasiti obraz, piše **Politiko**.

Ujedinjene nacije pozvale su svetske lidere da na sastanku u Njujorku u sredu predstave svoje klimatske planove za 2035. godinu, što je zahtev Pariskog sporazuma iz 2015. godine.

Međutim, vlade EU se muče da pronađu konsenzus potreban za dogovor o planu, poznatom kao nacionalno utvrđeni doprinos (NDC) u žargonu UN-a. Uoči sastanka priznale su da će propustiti rok za nove ciljeve do kraja septembra.

Kako bi izbegle da se pojave praznih ruku u Njujorku, zemlje su pribegle izradi „izjave o nameri“.

Nakon dugih pregovora, 27 ministara zaštite životne sredine bloka 18. septembra su se složili oko dvostranog pisma UN-u u kojem obećavaju da će isporučiti NDC pre početka klimatskog samita COP30 u novembru. Cilj će pasti između 66,25 posto i 72,5 posto osnovnog nivoa emisija CO2 iz 1990. godine.

Dugoročni problemi

Bitka oko NDC-a EU usko je povezana sa sveobuhvatnim klimatskim ciljem bloka za 2040. godinu, koji je Komisija predložila u julu. Rasprava o tom cilju je stavljena na čekanje nakon što su se Francuska i Nemačka pridružile Poljskoj, Italiji i nekolicini drugih zemalja kako bi formirale blokirajuću manjinu i odložile raspravu do sastanka nacionalnih lidera krajem oktobra.

Odlaganje je također ometalo planirano odobrenje cilja za 2035. godinu, jer su Komisija i Danska planirale da se brojka NDC-a izvede iz novog cilja za 2040. godinu.

Izjava o nameri zamišljena je kao kompromis kojim će se spasiti obraz i koji će omogućiti liderima EU da na sastanak u Njujorku ne dođu praznih ruku, piše **Politiko**.

EU, IEA i IRENA pozivaju na „ravnopravnu energetska tranziciju“

BRISSEL - Predstavnici EU, Međunarodne agencije za energiju (IEA), Međunarodne agencije za obnovljivu energiju (IRENA) i zemalja uključujući Australiju, UAE i Veliku Britaniju potpisali su otvoreno pismo s ciljem ostvarivanja „pravedne i ravnopravne energetske tranzicije“, prenosi portal **pv-tech**.

Pismo poziva na pravedniju raspodelu resursa za sprovođenje energetske tranzicije, napominjući da je, na primer, od 2 biliona američkih dolara potrošenih na klimatske promene u 2024. godini, samo 40 milijardi uloženo u Afriku. Pismo poziva na veću jednakost u dva područja koja utiču na solarni sektor, a posebno: pristup finansiranju i povećanje kapaciteta za proizvodnju čiste energije.

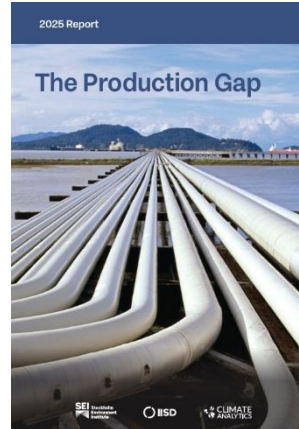
Otvoreno pismo je također pozvalo na veću podršku proizvodnji čiste energije, koja će se fokusirati na „zemlje u razvoju“.

Planovi država za povećanje vađenja fosilnih goriva "blokiraju ostvarivanje klimatskih ciljeva"

LONDON - Vlade širom sveta povećavaju vađenje uglja, gasa i nafte, što će klimatske ciljeve učiniti nedostižnim, pokazali su novi podaci, na koje se 23. septembra poziva londonski **Guardian**.

Daleko od smanjenja zavisnosti, nacije planiraju veće nivoe proizvodnje fosilnih goriva za naredne decenije nego što su to činile 2023. godine, kada su poslednji put prikupljeni uporedivi podaci.

Ako se sva planirana nova ekstrakcija ostvari, svet će 2030. godine proizvesti više nego dvostruko veću količinu fosilnih goriva nego što bi bilo u skladu sa održavanjem porasta globalne temperature na 1,5°C iznad pred industrijskog nivoa.

Izveštaj *Proizvodni jaz 2025. (Production Gap 2025)*, koji su izradili Stokholmski institut za životnu sredinu SEI, thinktank Climate Analytics i Međunarodni institut za održivi razvoj, analizirao je 20 glavnih proizvođača fosilnih

goriva širom sveta, uključujući SAD, Rusiju, Saudijsku Arabiju, Kinu, Kanadu, Brazil, Australiju i Veliku Britaniju, koji zajedno predstavljaju oko 80% globalne proizvodnje fosilnih goriva.

Samo Velika Britanija, Australija i Norveška planiraju smanjenje proizvodnje nafte i gasa do 2030. godine, u poređenju s nivoima iz 2023. godine. Jedanaest od 20 anketiranih zemalja povećalo je svoje planove za proizvodnju fosilnih goriva od poslednje analize.

Nemačka da računa na jedinstvenu cenu CO2 umesto na subvencije za industriju – eksperti instituti

BERLIN - Nemačka bi trebalo da se fokusira na jedinstvenu cenu ugljenika za isplativ prelazak na neutralnost stakleničkih gasova umesto subvencionisanja troškova energije za određene grupe, rekli su vodeći ekonomski instituti u zemlji.

„Održiva energetska politika fokusira se na proširenje ponude ekološki prihvatljive energije i osiguranje stabilnosti snabdevanja energijom, a ne na subvencionisanje potražnje za energijom pojedinačnih potrošača, kao što je slučaj s cenom električne energije u industriji“, rekli su u svojoj zajedničkoj ekonomskoj prognozi, prenosi

cleanenergywire.

Kako bi poboljšala konkurentnost teške industrije, a istovremeno podstakla dekarbonizaciju, vlada izrađuje politike koje uključuju subvencije za električnu energiju za velike potrošače u industriji. Evropska komisija je odobrila program državne pomoći krajem juna, ali je postavila stroge zaštitne ograde, poput ograničavanja olakšica na 50 posto godišnje potrošnje. Industrijska udruženja su rekla da bi to značajno umanjilo efekat programa.

Određivanje cene CO₂ već je ključni instrument klimatske politike u Nemačkoj, gde su energetski i industrijski sektori obuhvaćeni Sistemom trgovanja emisijama Evropske unije (EU ETS), a emisije iz transporta i zgradarstva nacionalnom cenom CO₂. Ovi sektori će takođe biti obuhvaćeni novim sistemom trgovanja emisijama EU (EU ETS 2), koji bi trebao stupiti na snagu do 2027. godine.

Novo rukovodstvo u ACER-u

KOPENHAGEN - Emanuel Vargon (Emmanuelle Wargon) je nova predsedavajuća Odbora regulatora Agencije EU za saradnju energetske regulatora (ACER).

Georg Nikolesku (George Niculescu) je novi potpredsedavajući Odbora regulatora ACER-a.

Volker Zuleger imenovan je za privremenog direktora ACER-a.

Direktor upravlja Agencijom EU. Odbor regulatora je jedno od upravnih tela Agencije.

Scenariji cena EU ETS II

BRISEL - U junu 2025. godine, 16 država članica Evropske unije izdalo je zajedničko upozorenje da, uprkos podršci klimatskim politikama bloka, izražavaju zabrinutost da bi visoke cene CO₂ na predstojećem tržištu dozvola za emisije CO₂ EU za drumski prevoz i zgrade mogle nametnuti velike troškove zajednicama i rizikovati negativne reakcije javnosti.

Pronalaženje „idealne tačke“ koja uravnotežuje pristupačnost za potrošače s potrebom za unapređenjem klimatskih akcija stoga je ključno za uspeh ovog tržišta kao temelja evropske klimatske infrastrukture. To će zahtevati mere koje uključuju fleksibilnija pravila prilagođavanja ponude, subvencije i komplementarne politike poput sektorskih standarda.

U okviru svoje trenutne strukture, novi Sistem trgovine emisijama (EU ETS II) mogao bi dovesti do toga da cene ugljenika dostignu 122 evra po metričkoj toni CO₂ u 2030. godini i prosečno 99 eura/t između 2027. i 2030. godine – što je najviše od bilo kojeg tržišta CO₂ u svetu. Ovo bi smanjilo emisije u sektoru transporta i zgradarstva za 40% u 2030. godini, u odnosu na nivoe iz 2005. godine, ali bi povećalo prosečne cene goriva u drumskom prevozu i zgradarstvu u EU za do jedne trećine.

Ove više cene izazvane su 1) nefleksibilnim mehanizmima prilagođavanja ponude, 2) nedovoljnim merama politike izvan ETS II i 3) skupim opcijama za smanjenje emisija.

BloombergNEF analiza istražila je tri kategorije potencijalnih mera kako bi pronašla ovu idealnu tačku za cenu ugljenika, pokrećući scenarije koji uključuju devet podmera koje su se fokusirale na:

1. **Izmenu tržišnih dizajna ponude:** Većina političkih poluga, poput povećanja učestalosti ograničavanja troškova Rezerve za stabilnost tržišta (MSR), može sniziti cene u ovoj deceniji na 78 €/tCO₂, ali i oslabiti smanjenje emisija. Međutim, uvođenje dinamičkog prilagođavanja ponude MSR-a preraspodeljuje ponudu, a ne samo je proširuje, što bi samo moglo sniziti prosečne cene uz postizanje istog nivoa smanjenja emisija kao u osnovnom slučaju.
2. **Recikliranje prihoda za subvencije:** Iako će se svi prihodi ETS II koristiti za investicije u socijalnu klimu, važno je osigurati proporciju za subvencionisanje opcija elektrifikacije ili rebalansiranje oporezivanja električne energije. To bi moglo dovesti do brze promene preferencija potrošača. Korišćenje 50% ukupnih prihoda za takve subvencije moglo bi smanjiti prosečne cene ugljenika do 2030. na 67 €/tCO₂.
3. **Podrška EU ETS II drugim politikama EU:** Jačanje standarda emisija automobila i kamiona i izgradnja ciljeva energetske efikasnosti smanjili bi pritisak na EU ETS II da ostvari najveći deo smanjenja emisija, snižavajući cene ugljenika na 86 €/tCO₂ u proseku u ovoj deceniji. Međutim, i dalje postoje sumnje u ostvarivost ovih drugih ciljeva, posebno jer su kreatori politika već počeli ublažavati neke propise.

Kombinacija gore navedenih podmera može sniziti cene ugljika na samo 45 €/t u proseku u ovoj deceniji – znatno ispod referentne cene Evropske

komisije od 58 €/t u istom periodu. Ovi nivoi cena mogu smanjiti društvene uticaje na potrošače za gotovo 55% u poređenju s osnovnim slučajem, uz održavanje sličnih smanjenja emisija. Takav rezultat zahteva da se između 24%-36% prihoda ETS II koristi za subvencije, kao i dinamičko prilagođavanje ponude MSR-a na osnovu nivoa viška dozvola i proširenje pravila MSR-a o ograničavanju troškova na meko ograničenje cena, konstatuje **Blumberg**.

Šef OMV-a kaže da obnovljivi izvori energije neće skoro istisnuti gas u EU

BEČ - Evropska ekonomija će se i dalje oslanjati na uvozni prirodni gas u narednim decenijama, jer prelazak na solarnu i energiju vetra traje duže nego što je predviđeno, ocenjuju u austrijskoj energetske kompaniji OMV AG, prenosi **Blumberg**.

OMV očekuje da će gas igrati ključnu ulogu u proizvodnji energije i industrijskom grejanju najmanje do 2050. godine, rekao je glavni izvršni direktor Alfred Stern (foto) na brifingu u Beču. Da bi ostala konkurentna, Evropska unija će morati da uravnoteži

ulaganja u čistu energiju sa sredstvima za iskorišćavanje novih ugljovodoničnih vena, rekao je.

Austrijska kompanija trenutno razvija najveće nalazište gasa u EU, Neptun Deep kod obale Rumunije. Očekuje se da će to polje biti u funkciji 2027. godine sa 100 milijardi kubnih metara rezervi - što je ekvivalentno oko četiri meseca potrošnje u bloku.

„Trebaće nam gas duže nego što su mnogi mislili pre samo tri ili četiri godine“, rekao je Stern 22. septembra. „Jedini način da se snize cene biće povećanje ponude. Treba nam veća proizvodnja.“

Bugarska ograničava emisije TE na ugalj, ali ne navodi potpuni datum ukidanja

SOFIJA - Bugarski parlament je 25. septembra usvojio amandmane na Zakon o ublažavanju klimatskih promena, uvodeći ograničenje za emisije iz termoelektrana na ugalj, zabranjujući nova postrojenja na ugalj, prenosi agencija **BTA**.

Izmene uključuju i transponovanje direktive EU za proširenje Šeme EU za trgovanje emisijama (ETS) na pomorski transport i avijaciju.

Cilj ovih promena je usklađivanje bugarske klimatske politike s ciljevima EU, iako je izostavljen konačan vremenski okvir za postepeno ukidanje postojećih termoelektrana na ugalj.

Američkom tehnologijom do vađenja retkih zemnih elemenata iz lignita u rudniku Marica Istok

SOFIJA - Bugarski energetski holding (BEH) i Univerzitet Severne Dakote (UND) potpisali su memorandum o razumevanju za istraživanje modernih tehnologija za vađenje retkih zemnih elemenata iz lignita u rudniku Marica Istok, **objavilo** je 24. septembra ministarstvo energetike u Sofiji. Sporazum takođe uključuje planove za osnivanje istraživačkog centra za kritične sirovine u Bugarskoj kako bi se podržao evropski lanac snabdevanja.

Univerzitet je već izgradio pilot postrojenje u SAD za vađenje vrednih elemenata poput sintetičkog grafita i germanijuma iz lignita.

„Potpisivanjem Memoranduma, Bugarska čini odlučan korak ka integraciji u globalni lanac snabdevanja i pozicionira se kao evropsko središte za moderne ugljenične proizvode“, rekao je ministar energetike Žečo Stankov. „Ova investicija istovremeno čuva hiljade radnih mesta u rudarskom sektoru.“

Trampova administracija otvara tender za iskopavanje uglja

VAŠINGTON - Zavod za upravljanje zemljištem (BLM) SAD-a objavio je tender za nalazište s preko 300 miliona tona uglja, što je najnoviji dokaz da savezna vlada ozbiljno misli kada je u pitanju konvencionalna energija.

Nalazište koje BLM nudi nalazi se na saveznom zemljištu u Vajomingu i sadrži ukupno 440 miliona tona uglja, izvestili su državni mediji. Od toga se 365 miliona tona smatra dostupnim površinskom kopanju, navodi se u **izveštajima**.

Najnovije informacije o tenderu za ugalj u Vajomingu dolaze nakon vesti da će američka administracija odgoditi povlačenje termoelektrana na ugalj kao odgovor na porast potražnje za električnom energijom iz podatkovnih centara.

„Energetska trezvenost se vratila u Vašington. Naš fokus je na Amerikancima, ceni komunalnih usluga i

izbegavanju nestanaka struje“, rekao je ministar energetike Kris Rajt (foto) na konferenciji agencije **Reuters**. „Moramo sprečiti povlačenje postojećih čvrstih kapaciteta.“

Administracija je proširenje proizvodnje energije postavila kao glavni prioritet, odbacujući zabrinutost zbog klimatskih promena, za koje je Tramp prošle nedelje Ujedinjenim nacijama rekao da predstavlja globalnu "prevaru".

Omnibus sporazum EU za povećanje podrške za investicije u čistu energiju

BRISEL - InvestEU, vodeće investiciono telo EU, trebalo bi da dobije dodatne garancije kao deo Omnibus paketa, za koje kreatori politika EU kažu da se očekuje da će mobilizovati dodatnih 55 milijardi evra javnih i privatnih investicija, objavio je 24. septembra portal **netzeroinvestor**.

Reforme, koje je Komisija prvi put predložila u februaru, osmišljene su kako bi dale značajan podsticaj projektima usmerenim na klimu.

Gotovo 40% trenutnih operacija InvestEU-a već doprinosi klimatskim akcijama. Prema novim pravilima, InvestEU će takođe moći da reinvestira prihode od prošlih operacija, što će državama članicama olakšati usmeravanje daljnjih resursa u program.

InvestEU je zajednička inicijativa Evropske investicione banke i Evropske komisije. Trenutno pruža 26,2 milijarde evra garancija iz budžeta EU kako bi se pomoglo u privlačenju privatnih investicija u različitim oblastima, uključujući održivu infrastrukturu, mala i srednja preduzeća, društvena ulaganja i istraživanje i inovacije.

Do sada je InvestEU podržao projekte poput uvođenja velikih solarnih i vetroelektrana u Španiji, Italiji, Portugalu, Poljskoj i Finskoj, kao i elektrifikaciju transportnih vozničkih parkova u Francuskoj.

Britanski Ofgem planira da uvede niže fiksne naknade do januara 2026.

LONDON - Kancelarija za tržišta gasa i električne energije (Ofgem), regulator energetike u Velikoj Britaniji, predstavio je plan kojim se od svih glavnih dobavljača energije zahteva da uvedu niže tarife stalnih naknada do januara 2026. godine.

Stalne naknade, koje su fiksne dnevne naknade, pokrivaju troškove kao što su transport energije, sigurnost snabdevanja, ulaganja u mrežu i podrška za specifične šeme računa.

Međutim, ove naknade su kritikovane kao nepravedne jer nastaju bez obzira na potrošnju energije.

Prema izveštaju Britanske radiodifuzne korporacije (**BBC**), Ofgem već više od godinu dana

preispituje sistem stalnih naknada, a početne javne konsultacije su privukle značajne povratne informacije.

Prema predloženom planu, dobavljači u Engleskoj, Škotskoj i Velsu biće obavezni da ponude barem jednu tarifu sa smanjenim stalnim naknadama. Međutim, to može rezultirati višim cenama energije po jedinici.

Do kraja januara 2026. godine, svi potrošači imaju mogućnost prelaska na ove tarife, s dostupnošću različitih načina naplate kao što su direktno zaduženje i kvartalna plaćanja.